РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 6 (59)

Листопад – грудень 2024 р.

DOI 10.53672/ej.6.2024

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.6.2024

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2024, № 6 (59)

листопад – грудень 2024 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.6.2024[1]
ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2024. — № 6 (59) (листопад – грудень 2024). — 50 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2024
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2024

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *13*

Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення. Витяг та рішення № 2785 Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення про державну реєстрацію журналу як суб'єкта у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» під номером ідентифікатора медіа: R40-05509 від 26.09.2024 року 13

1.2. Судова практика *15*

Рівненський апеляційний суд. Судова практика. Позивач оспорює батьківство, однак від надання біологічних зразків для проведення призначеної судом генетичної експертизи відмовляється 15

Рівненський апеляційний суд. Судова практика. Апеляційний суд призначив комплексу судову пожежно-технічну та електротехнічну експертизу для правильного вирішення справи. 18

Херсонський апеляційний суд. Висновок експерта для суду не має заздалегідь встановленої сили і оцінюється судом разом з іншими доказами за правилами, встановленими статтею 89 ЦПК України 20

Хмельницький апеляційний суд. Судова практика. Заперечення проти позбавлення батьківських прав і посилка сину, з яким не спілкувався 7 років, не свідчить про інтерес батька до дитини – суд 23

Верховний Суд. Забезпечення дотримання найкращих інтересів дитини під час війни: суддя ВП ВС розповіла про реалізацію проєкту щодо спеціалізації суддів у справах сім'ї та дітей 26

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 30

Судова практика. Додаткові витрати не є додатковим стягненням коштів на утримання дитини. 30

Вперше на запрошення Київської школи професійної медіації і перемовин 15 листопада в 16.30 для українців дієві алгоритми спілкування в освітньому заході на тему: «Як спілкуватися під час війни?», який проводиться волонтерським проектом «Як ти, брате?». 30

16 листопада в 11.00 для українців освітній захід-Вебінар на тему: «Особливості комунікації з військовими та ветеранами» на запро-

шення Київської школи професійної медіації і перемовин, який проводиться волонтерським проектом «Як ти, брате?». 31

Судова практика. Відшкодування судових витрат: наслідки недотримання процесуальних норм при поданні заяви 31

14 грудня 2024 року в 11.00 за сприяння Київської школи професійної медіації та перемовин, відбудеться Вебінар в сфері кібербезпеки на тему: "Поняття та значення конфіденційності в медіації. Збереження інформації в цифровому просторі". 31

В мережі Інтернет з'явився малюнок, який підписаний як емблема експертних установ Міністерства юстиції України 32

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 35

OSS-3 та інші системи оцінювання поліграм. 35

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ. 37

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 40

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 43

ВИХІДНІ ДАНІ. 50

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Що означає «реферативно-науковий журнал»? Це видання, у якому оригінальні наукові статті поєднано з рефератами праць, уже опублікованих деінде. Реферат коротко передає зміст першоджерела, а під його назвою наведено, де і коли працю оприлюднено вперше. Позначка «Реферат» біля матеріалу підказує: повний текст варто прочитати в першоджерелі, а наш журнал допоможе його знайти.[1]

Шановні читачі! Цей номер — запрошення подивитися на право очима психолога й експерта. У випуску 2024, № 6 (59) — 6 матеріалів; у центрі уваги: правові позиції Верховного Суду, права дитини і сімейні спори, нормативне регулювання експертизи.

> *Із золотого фонду криміналістики. Від 1946 року Леонард Кілер проводив поліграфні перевірки на ядерному об'єкті в Оук-Риджі й опитав усіх 690 працівників підрядника Комісії з атомної енергії, компанії Carbide and Carbon Chemical Co. 1953 року програму згорнули через звинувачення в примусі.*[2]

Судовими експертами не народжуються — ними стають завдяки знанням, практиці й цікавості. Цей номер — добрий початок. Свіжі події — у розділі «Новини журналу».

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв’язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 31 грудня 2024 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 12 456 цивільних осіб, серед них 669 дітей, і поранення 28 382 цивільних осіб, серед них 1 833 дітей. За кожною цифрою —

людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Артилеристи 148-ї окремої артилерійської бригади ЗСУ біля гаубиці М777, листопад 2024 р. Фото: АрміяInform, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Водохреще» (19.01.2015)[6]

Читати вірш «Водохреще» у збірнику (с. 20)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.12.2024 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. The Polygraph and Lie Detection (2003), Appendix E: Historical Notes on the Modern Polygraph. National Academies Press. URL: https://www.nationalacademies.org/read/10420/chapter/16 (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — December 2024 update" (datovano 09.01.2025). URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2025-01/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28December%20%202024%29_ENG_1.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. ArmiiaInform. Artylerysty 148-yi okremoi artyleriiskoi bryhady ZSU bilia haubytsi M777, lystopad 2024 r [Gunners of the 148Th Separate Artillery Brigade of the Armed Forces of Ukraine Near an M777 Howitzer, November 2024] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:UA_148th_bde_M777_howitzer_02.jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-ra-

jonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovlyuye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Витяг та рішення № 2785 Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення про державну реєстрацію журналу як суб'єкта у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» під номером ідентифікатора медіа: R40-05509 від 26.09.2024 року[1]

Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення.

Інформаційний матеріал · оприлюднено 19.12.2024

Анотація. Редакційне повідомлення про державну реєстрацію журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» як суб'єкта у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа». Рішенням Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення від 26.09.2024 № 2785 (протокол № 25) виданню присвоєно ідентифікатор медіа R40-05509; витяг і рішення наведено в матеріалі. Редакція нагадує, що міжнародний номер ISSN 2521-1463 журнал отримав 08.07.2017, а роботу над ним розпочато 2016 року. Також повідомлено, що в грудні 2024 року головного редактора О. А. Назарова відзначено Почесною грамотою Національної школи суддів України за професійну підготовку кадрів для системи правосуддя, і запрошено на базові курси підготовки медіаторів.

Ключові слова: реєстрація медіа, Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, ідентифікатор медіа R40-05509, Закон України «Про медіа», ISSN 2521-1463, Національна школа суддів України, підготовка медіаторів.

Першоджерело: Рішення Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення від 26.09.2024 № 2785 (протокол № 25) про реєстрацію суб'єкта у сфері медіа (ідентифікатор медіа R40-05509). Реферат оприлюднено в журналі 19.12.2024.

REFERENCES

1. Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia ta radiomovlennia. Vytiah ta rishennia № 2785 Natsionalnoi rady Ukrainy z pytan telebachennia ta radiomovlennia pro derzhavnu reiestratsiiu zhurnalu yak subiekta u sferi media vidpovidno do Zakonu Ukrainy "Pro media" pid nomerom identyfikatora media: R40-05509 vid 26.09.2024 roku [Extract and Decision No. 2785 of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting on the State Registration of the Journal as a Media Entity in Accordance with the Law of Ukraine "on Media" Under Media Identifier R40-05509 of 26.09.2024] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/

14150-rishennya-natsionalnoji-radi-ukrajini-z-pitan-telebachennya-ta-radiomovlennya-pro-reestratsiyu-zhurnalu-yak-sub-ekta-u-sferi-media-vidpovidno-do-zakonu-ukrajini-pro-media-pid-identifikatora-media-r40-05509 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. СУДОВА ПРАКТИКА

Судова практика. Позивач оспорює батьківство, однак від надання біологічних зразків для проведення призначеної судом генетичної експертизи відмовляється[1]

Рівненський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 26.12.2024

Реферат. Ухилення сторони від участі в судовій експертизі, яку вона сама ініціювала, стало вирішальним у справі про оспорювання батьківства, переглянутій Рівненським апеляційним судом (постанова від 19 грудня 2024 року у справі № 563/67/24, провадження № 22-ц/4815/1428/24). Після розірвання нетривалого шлюбу з позивача Ш. стягнули аліменти на утримання колишньої дружини, після чого він звернувся до суду з вимогою виключити відомості про нього як батька з актового запису про народження дитини. Місцевий суд призначив судову молекулярно-генетичну експертизу й поклав витрати на позивача, проте той, прибувши до експертної установи, відмовився надати генетичний матеріал і заявив, що не оплачуватиме експертизу; повторних клопотань не подавав. Позов відхилили через недоведеність обставин, на які посилався позивач, і недобросовісне використання процесуальних прав. Апеляційний суд залишив рішення без змін, спершись на ч. 1 ст. 136 Сімейного кодексу України, постанову Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 року № 3, за якою предметом доказування в таких справах є відсутність кровного споріднення, і рішення ЄСПЛ у справі «Калачова проти росії» від 7 травня 2009 року (заява № 3451/05) про ДНК-тест як єдиний науковий метод точного встановлення батьківства, доказова цінність якого суттєво перева-

жає інші докази. Водночас висновок генетичної експертизи оцінюється за ч. 2, 3 ст. 89 ЦПК України і не має для суду заздалегідь встановленої сили. Ключовою стала ч. 1 ст. 109 ЦПК України: у разі ухилення учасника справи від участі в експертизі, без якої її провести неможливо, суд може визнати факт, для з'ясування якого її призначено, або відмовити в його визнанні. Суд підкреслив імперативний характер цієї процесуальної санкції та потребу встановити умисність ухилення, послався на постанову Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року у справі № 686/3582/16-ц і констатував, що жодного доказу на підтвердження позовних вимог не надано. Для судових експертів і юристів справа показує процесуальні наслідки відмови від надання біологічних зразків і межі доказового значення ДНК-експертизи.

Ключові слова: оспорювання батьківства, судова молекулярно-генетична експертиза, ДНК-тест, ухилення від участі в експертизі, ст. 109 ЦПК України, оцінка висновку експерта, практика ЄСПЛ, Рівненський апеляційний суд.

Court Practice: A Claimant Contests Paternity but Refuses to Provide Biological Samples for the Genetic Examination Ordered by the Court

Rivnenskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Paternity disputes are now resolved mainly on the basis of DNA evidence, which makes a party's refusal to take part in a genetic examination procedurally decisive. The material reports the ruling of the Rivne Court of Appeal of 19 December 2024 in case No. 563/67/24 (proceedings No. 22-ts/4815/1428/24). After a short marriage ended and he was ordered to pay maintenance to his former wife, the claimant sought to have his name removed as the father from the child's birth record. The trial court ordered a forensic molecular genetic examination at his expense, but he came to the expert institution, refused to provide genetic material, declared that he would not pay for the examination and never renewed his request. His claim was dismissed as unproven and as an abuse of procedural rights. The court of appeal upheld that decision with reference to Article 136(1) of the Family Code of Ukraine,

a 2006 resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine defining the absence of blood relationship as the subject of proof, and the European Court of Human Rights judgment in Kalacheva v. russia (2009), which describes DNA testing as the only scientific method for accurately establishing paternity. The genetic expert opinion is nevertheless assessed under Article 89 of the Civil Procedure Code and has no predetermined force. Decisive weight was given to Article 109(1) of the Code, under which a court may recognise or refuse to recognise the fact for which an examination was ordered if a party evades participation, provided the evasion is intentional; the court also relied on a Supreme Court ruling of 19 October 2022. For forensic experts and lawyers, the case illustrates the procedural consequences of refusing to provide biological samples and the limits of DNA evidence.

Keywords: contesting paternity, forensic molecular genetic examination, DNA testing, evasion of expert examination, Article 109 of the Civil Procedure Code of Ukraine, evaluation of expert opinion, European Court of Human Rights, Rivne Court of Appeal.

Першоджерело: Постанова Рівненського апеляційного суду від 19.12.2024 у справі № 563/67/24 (провадження № 22-ц/4815/1428/24). Реферат оприлюднено в журналі 26.12.2024.

REFERENCES

1. Rivnenskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Pozyvach osporiuie batkivstvo, odnak vid nadannia biolohichnykh zrazkiv dlia provedennia pryznachenoi sudom henetychnoi ekspertyzy vidmovliaietsia [Court Practice: A Claimant Contests Paternity but Refuses to Provide Biological Samples for the Genetic Examination Ordered by the Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/14229-sudova-praktika-pozivach-osporyuye-batkivstvo-odnak-vid-nadannya-biologichnih-zrazkiv-dlya-provedennya-priznachenoyi-sudom-genetichnoyi-ekspertizi-vidmovlyayetsya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судова практика. Апеляційний суд призначив комплексу судову пожежно-технічну та електротехнічну експертизу для правильного вирішення справи[1]

Рівненський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 20.11.2024

Реферат. Справа про відшкодування шкоди від пожежі, яка фактично знищила житловий будинок позивачки, показує, як апеляційний суд виправляє прогалини в доказуванні, допущені на першій інстанції. Місцевий суд стягнув матеріальну шкоду з ПрАТ «Рівненобленерго», і товариство подало апеляційну скаргу, а разом із нею клопотання про призначення комплексної судової пожежно-технічної та електротехнічної експертизи, щоб установити місце виникнення пожежі та її безпосередню причину. Представник позивачки заперечував, посилаючись на акт про пожежу, складений працівниками ДСНС у Рівненській області: ймовірною причиною в ньому названо коротке замикання струмонесучих елементів електричного лічильника, власником якого є відповідач; лічильник установили працівники товариства у 2018 році і відтоді жодного разу не оглядали й не перевіряли. Рівненський апеляційний суд 14 листопада 2024 року у справі № 569/19561/22 (провадження № 22-ц/4815/951/24) клопотання задовольнив. Колегія виходила з принципів змагальності та диспозитивності, норм ч. 1, 2 ст. 1166 Цивільного кодексу України, за якими особа, що завдала шкоди, звільняється від її відшкодування, якщо доведе відсутність своєї вини, та ч. 1 ст. 103 ЦПК України, що передбачає призначення експертизи, коли для з'ясування обставин потрібні спеціальні знання не у сфері права, а сторони не подали висновків експертів із цих питань. Суд зауважив, що акт ДСНС вказує лише ймовірну причину, рішення не може ґрунтуватися на припущеннях, а відповідно до ст. 78 ЦПК України обставини, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими. Ще однією підставою стало те, що суд першої інстанції не роз'яснив сторонам їхніх процесуальних прав,

обов'язків і наслідків вчинення чи невчинення процесуальних дій. Провадження зупинено до отримання результатів експертизи. Для судових експертів і юристів справа демонструє межі доказового значення актів про пожежу та роль комплексної пожежно-технічної й електротехнічної експертизи у спорах про відповідальність енергетичної компанії.

Ключові слова: відшкодування шкоди від пожежі, комплексна судова експертиза, пожежно-технічна експертиза, електротехнічна експертиза, причина пожежі, акт про пожежу, ст. 103 ЦПК України, ст. 1166 ЦК України, Рівненський апеляційний суд.

Court Practice: The Court of Appeal Ordered a Complex Forensic Fire-Technical and Electrical Engineering Examination for the Correct Resolution of the Case

Rivnenskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Claims for damage caused by fires often turn on the cause of ignition, which a court cannot establish without specialised knowledge. The material reports a decision of the Rivne Court of Appeal of 14 November 2024 in case No. 569/19561/22 (proceedings No. 22-ts/4815/951/24). A local court had ordered the energy company PrJSC Rivneoblenergo to compensate the owner of a house practically destroyed by fire. On appeal, the company asked the court to order a complex forensic fire-technical and electrical engineering examination to determine where the fire started and what directly caused it. The claimant's representative objected, relying on a report by the State Emergency Service that named a short circuit in the live parts of an electricity meter, owned and installed by the company in 2018 and never inspected since, as the probable cause. The panel granted the request. It referred to the adversarial and dispositive principles of civil procedure, to Article 1166 of the Civil Code of Ukraine, which releases the tortfeasor from liability if it proves the absence of fault, and to Article 103(1) of the Civil Procedure Code, which allows an expert examination where specialised non-legal knowledge is needed and the parties have not submitted expert opinions on the same issues. The court

noted that the fire report indicated only a probable cause, that a judgment cannot rest on assumptions and that, under Article 78 of the Code, facts requiring specific means of proof cannot be established by other means. It also found that the trial court had failed to explain the parties' procedural rights and duties. The proceedings were stayed pending the examination. The case shows experts and lawyers the limited evidential value of fire reports and the role of complex expert examination in disputes over an energy company's liability.

Keywords: fire damage compensation, complex forensic examination, fire-technical examination, electrical engineering examination, cause of fire, fire report, Civil Procedure Code of Ukraine, Civil Code of Ukraine, Rivne Court of Appeal.

Першоджерело: Постанова Рівненського апеляційного суду від 14.11.2024 у справі № 569/19561/22 (провадження № 22-ц/4815/951/24). Реферат оприлюднено в журналі 20.11.2024.

REFERENCES

1. Rivnenskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Apeliatsiinyi sud pryznachyv kompleksu sudovu pozhezhno-tekhnichnu ta elektrotekhnichnu ekspertyzu dlia pravylnoho vyrishennia spravy [Court Practice: The Court of Appeal Ordered a Complex Forensic Fire-Technical and Electrical Engineering Examination for the Correct Resolution of the Case] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/13862-sudova-praktika-apelyacijnij-sud-priznachiv-kompleksu-sudovu-pozhezhno-tehnichnu-ta-elektrotehnichnu-ekspertizu-dlya-pravilnogo-virishennya-spravi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Висновок експерта для суду не має заздалегідь встановленої сили і оцінюється судом разом з іншими доказами за правилами, встановленими статтею 89 ЦПК України[1]

Херсонський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 15.08.2025

Реферат. Звіт іноземної лабораторії про ДНК-тестування, поданий без дотримання процесуальних вимог до висновку експерта, не допоміг позивачеві довести батьківство у справі № 766/3263/24, яку переглянув Херсонський апеляційний суд. Громадянин О. просив визнати його батьком малолітньої дитини, що народилася в Республіці Польща: за його поясненнями, з 2022 року він перебуває у фактичних шлюбних відносинах із матір'ю, яка на початку їхнього спільного проживання ще перебувала в шлюбі з відповідачем Б., розірваному Малиновським районним судом м. Одеси в червні 2023 року, і за бажанням матері батьком у свідоцтві про народження записано її колишнього чоловіка. Третьою особою залучено службу у справах дітей. Херсонський міський суд Херсонської області відмовив у позові, оскільки належних і допустимих доказів, які «поза розумним сумнівом» підтверджували б походження дитини від позивача, не подано. Звіт про генетичне тестування на спорідненість, складений у вересні 2024 року експертом із судової генетики ТОВ «test DNK» (м. Катовіце), суд визнав таким, що не відповідає ст. 106 ЦПК України і не містить достовірних даних про належність досліджених зразків позивачеві та дитині. Апеляційний суд спочатку визначив застосовне право: за ст. 28 Договору між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах, ратифікованого постановою Верховної Ради від 4 лютого 1994 року № 3941-XII, спір вирішується за законодавством України, бо мати є громадянкою України. Далі колегія нагадала, що за ч. 5 ст. 106 ЦПК України у висновку має бути зазначено, що його підготовлено для подання до суду і що експерт обізнаний про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок, а висновок оцінюється разом з іншими доказами за ст. 89 ЦПК України, і його відхилення мотивується (ст. 110). Поданий переклад звіту з нотаріально засвідченим підписом перекладача не був засвідчений печаткою і не містив таких застережень, а фотокартки не ідентифікували осіб. Рішення залишено без змін. Справа важлива для судових екс-

пертів-генетиків і юристів, які використовують результати приватних чи закордонних ДНК-досліджень.

Ключові слова: визнання батьківства, висновок експерта, ДНК-тестування, судова генетика, ст. 106 ЦПК України, оцінка доказів, іноземна лабораторія, правова допомога з Республікою Польща, Херсонський апеляційний суд.

An Expert Opinion Has No Predetermined Force for the Court and Is Assessed Together with Other Evidence Under Article 89 of the Civil Procedure Code of Ukraine

Khersonskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Private DNA testing is increasingly offered as evidence in paternity cases, which raises the question of when such reports can be treated as expert opinions. The material reports the decision of the Kherson Court of Appeal in case No. 766/3263/24. The claimant sought recognition as the father of a child born in Poland, stating that he had lived with the mother since 2022, that her earlier marriage had been dissolved in June 2023 and that, at her wish, her former husband had been registered as the father. The Kherson City Court dismissed the claim because no proper and admissible evidence proved the child's origin from the claimant beyond reasonable doubt. A genetic kinship report drawn up in September 2024 by a forensic genetics specialist of the private laboratory test DNK in Katowice did not meet the requirements of Article 106 of the Civil Procedure Code of Ukraine and contained no reliable data that the samples came from the claimant and the child. The court of appeal first found that, under Article 28 of the Treaty between Ukraine and the Republic of Poland on Legal Assistance and Legal Relations in Civil and Criminal Matters, Ukrainian law applied because the mother is a Ukrainian citizen. It then recalled that an expert opinion must state that it was prepared for submission to the court and that the expert is aware of criminal liability for a knowingly false opinion, that it has no predetermined force and that its rejection must be reasoned. The translated report bore no seal and lacked these statements, and the photographs did not identify the persons con-

cerned. The appeal was dismissed. The case is relevant to forensic geneticists and lawyers relying on private or foreign DNA analyses.

Keywords: recognition of paternity, expert opinion, DNA testing, forensic genetics, Article 106 of the Civil Procedure Code of Ukraine, evaluation of evidence, foreign laboratory, legal assistance treaty with Poland, Kherson Court of Appeal.

Першоджерело: Херсонський апеляційний суд. Висновок експерта для суду не має заздалегідь встановленої сили і оцінюється судом разом з іншими доказами за правилами, встановленими статтею 89 ЦПК України (справа № 766/3263/24). Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 15.08.2025.

REFERENCES

1. Khersonskyi apeliatsiinyi sud. Vysnovok eksperta dlia sudu ne maie zazdalehid vstanovlenoi syly i otsiniuietsia sudom razom z inshymy dokazamy za pravylamy, vstanovlenymy statteiu 89 TSPK Ukrainy [An Expert Opinion Has No Predetermined Force for the Court and Is Assessed Together with Other Evidence Under Article 89 of the Civil Procedure Code of Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/16136-visnovok-eksperta-dlya-sudu-ne-maye-zazdalegid-vstanovlenoyi-sili-i-ocinyuyetsya-sudom-razom-z-inshimi-dokazami-za-pravilami-vstanovlenimi-statteyu-89-cpk-ukrayini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судова практика. Заперечення проти позбавлення батьківських прав і посилка сину, з яким не спілкувався 7 років, не свідчить про інтерес батька до дитини – суд[1]

Хмельницький апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 02.12.2024

Реферат. Чи свідчать формальні заперечення батька та посилка, надіслана дитині вже після подання позову, про його інтерес до сина, з яким він не спілкувався понад сім років? На це питання

відповів Новоушицький районний суд Хмельницької області, рішення якого оприлюднив Хмельницький апеляційний суд. Мешканка Кам'янець-Подільського району просила позбавити колишнього чоловіка батьківських прав щодо неповнолітнього сина, бо той ухиляється від виконання батьківських обов'язків. Хлопчик народився з вадами здоров'я і потребував постійного лікування, яке оплачували переважно родичі матері, а для оплати операції в Києві вона продала свій ноутбук; батько в грошах відмовив, у жовтні 2017 року подружжя розлучилося. Із двох років син не бачив батька, який знав, де живе дитина, проте не намагався спілкуватися й не допомагав матеріально. Мати вдруге вийшла заміж і разом із чоловіком виховує трьох дітей; акт обстеження засвідчив належні умови та дружні стосунки в сім'ї. Довідки дитячого садка, ліцею й лікарні, а також показання свідків підтвердили, що батько життям і здоров'ям сина не цікавився. Орган опіки та піклування дійшов висновку про недоцільність позбавлення батьківських прав, однак суд визнав цей висновок необґрунтованим: комісія взяла до уваги нічим не підтверджені пояснення батька про перешкоди з боку колишньої дружини і відкинула підтверджені доказами пояснення матері. Відповідач не з'являвся до суду, не намагався побачити сина, присутнього на засіданнях, не фінансував його лікування. Важливим доказом стала вільна бесіда з дитиною в судовому засіданні: хлопець розповів, що про біологічного батька дізнався від мами в третьому класі, ніколи з ним не зустрічався, а татом вважає вітчима. Зважаючи на найкращі інтереси дитини, суд позов задовольнив, зазначивши, що позбавлення батьківських прав не позбавляє батька права на спілкування з дитиною та на позов про поновлення цих прав. Рішення на момент публікації не набрало законної сили. Для психологів, які готують висновки у сімейних спорах, справа показує, як суд оцінює думку дитини, висновок органу опіки та поведінку батька після відкриття провадження.

Ключові слова: позбавлення батьківських прав, ухилення від виконання батьківських обов'язків, найкращі інтереси дитини,

висновок органу опіки та піклування, думка дитини, вільна бесіда з дитиною, сімейні спори, Новоушицький районний суд.

Court Practice: Objecting to Deprivation of Parental Rights and Sending a Parcel to a Son with Whom He Had Not Communicated for Seven Years Does Not Show a Father's Interest in the Child, the Court Held

Khmelnytskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Courts deciding on deprivation of parental rights must distinguish genuine parental interest from formal steps taken only after litigation begins. The material, published by the Khmelnytskyi Court of Appeal, reports a decision of the Novoushytsia District Court of Khmelnytskyi Region. A mother asked the court to deprive her former husband of parental rights in respect of their son, arguing that he evaded his duties. The boy was born with health problems and needed constant treatment, paid for mostly by the mother's relatives; she sold her laptop to pay for his surgery in Kyiv, while the father refused to help. The couple separated in October 2017; the boy had not seen his father since the age of two, and the father had not supported him, although he knew where they lived. The mother remarried and raises three children in a family whose living conditions were assessed as good. Statements from the kindergarten, school and hospital, as well as witnesses, confirmed the father's absence. The guardianship authority considered deprivation inappropriate, but the court found its opinion unfounded, because it relied on the father's unsupported claims that the mother obstructed contact and ignored her documented account. The father did not attend hearings or try to see the boy, who was present in court. In a free conversation with the court, the child said he had learned about his biological father in the third grade, had never met him and regarded his stepfather as his dad. Guided by the child's best interests, the court granted the claim, noting that the father keeps the right to contact and to seek restoration of his rights. The decision had not entered into force. For forensic psychologists, the case shows how courts weigh the child's views, the guardianship opinion and parental conduct.

Keywords: deprivation of parental rights, evasion of parental duties, best interests of the child, guardianship authority opinion, child's views, family disputes, child hearing in court, forensic psychology.

Першоджерело: Хмельницький апеляційний суд. Заперечення проти позбавлення батьківських прав і посилка сину, з яким не спілкувався 7 років, не свідчить про інтерес батька до дитини – суд. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 02.12.2024.

REFERENCES

1. Khmelnytskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Zaperechennia proty pozbavlennia batkivskykh prav i posylka synu, z yakym ne spilkuvavsia 7 rokiv, ne svidchyt pro interes batka do dytyny – sud [Court Practice: Objecting to Deprivation of Parental Rights and Sending a Parcel to a Son with Whom He Had Not Communicated for Seven Years Does Not Show a Father's Interest in the Child, the Court Held] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13968-sudova-praktika-zaperechennya-proti-pozbavlennya-batkivskih-prav-i-posilka-sinu-z-yakim-ne-spilkuvavsya-7-rokiv-ne-svidchit-pro-interes-batka-do-ditini-sud (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Забезпечення дотримання найкращих інтересів дитини під час війни: суддя ВП ВС розповіла про реалізацію проєкту щодо спеціалізації суддів у справах сім'ї та дітей[1]

Верховний Суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 03.12.2024

Реферат. Інформаційне повідомлення Верховного Суду присвячене виступу судді Великої Палати Верховного Суду Ольги Ступак на форумі «З дитиною, для дитини, заради дитини», де обговорювали захист прав дітей під час війни. Суддя пов'язала зростання навантаження на суди та потребу в кращому доступі до правосуддя з війною, яку росія розпочала проти України ще у 2014 році.

За її словами, з'явилися нові категорії справ: про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, статусу внутрішньо переміщеної особи, дозволу на тимчасовий виїзд дитини в окремі райони Донецької і Луганської областей або до Автономної Республіки Крим. Інші справи не нові, проте набули воєнної специфіки: встановлення факту народження дитини на тимчасово окупованій території, позбавлення батьківських прав того з батьків, хто проживає на таких територіях, стягнення аліментів із цих осіб. Спираючись на Конвенцію ООН про права дитини, О. Ступак наголосила на принципі першочергової уваги до найкращих інтересів дитини і навела оцінку, за якою потенційно кожна третя цивільна справа стосується інтересів дитини. Чинне законодавство не передбачає обов'язкової спеціалізації суддів у сімейних справах щодо дітей (окрім кримінальної юрисдикції), а законопроєкт № 8416 про таку спеціалізацію в місцевих і апеляційних судах відкликано 20 березня 2023 року. Тому Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду став співорганізатором пілотного проєкту запровадження спеціалізації суддів у справах сім'ї та дітей, що реалізується за підтримки Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх і Представництва ЮНІСЕФ в Україні. Серед завдань проєкту названо адаптацію судового розгляду до потреб дитини, міжвідомчу взаємодію, підготовку фахівців, які працюють із дітьми, і формування правосуддя, дружнього до дитини. Верховний Суд надає методичну допомогу судам першої та апеляційної інстанцій, хоча в судах із двома-трьома суддями спеціалізацію запровадити практично неможливо. Форум організували БФ «Рідні» і служба у справах дітей Закарпатської ОДА в партнерстві з ЮНІСЕФ. Для судових психологів матеріал окреслює нові категорії справ, у яких знадобляться спеціальні знання про дитину.

Ключові слова: найкращі інтереси дитини, спеціалізація суддів, справи сім'ї та дітей, правосуддя, дружнє до дитини, воєнний

стан, Конвенція ООН про права дитини, тимчасово окуповані території, Верховний Суд, ЮНІСЕФ.

Ensuring the Best Interests of the Child During the War: A Judge of the Grand Chamber of the Supreme Court Spoke About the Project on Specialisation of Judges in Family and Child Cases

Verkhovnyi Sud.

Abstract. The full-scale war has changed both the number and the content of court cases concerning children in Ukraine. This information note of the Supreme Court summarises a speech by Olha Stupak, judge of the Grand Chamber of the Supreme Court, at the forum With the Child, for the Child, for the Sake of the Child, which focused on protecting children's rights in wartime. The judge linked the growing caseload to the war that russia started against Ukraine in 2014 and identified new categories of cases: granting the status of a child affected by hostilities or of an internally displaced person, and authorising a child's temporary travel to certain areas of Donetsk and Luhansk regions or to Crimea. Other cases have acquired wartime features, including establishing the fact of a child's birth in occupied territory, depriving a parent living there of parental rights and recovering maintenance from such persons. Referring to the UN Convention on the Rights of the Child, she stressed the primacy of the child's best interests and noted that potentially every third civil case involves a child. Ukrainian law does not require judges to specialise in family cases concerning children, except in criminal jurisdiction, and draft law No. 8416 on such specialisation was withdrawn on 20 March 2023. The Civil Cassation Court of the Supreme Court therefore co-organised a pilot project, supported by the Interagency Coordination Council on Juvenile Justice and UNICEF, aimed at child-friendly proceedings, specialised judges, interagency cooperation and training of professionals who work with children. The Court provides methodological support to lower courts, although specialisation is hardly feasible in courts with two or three judges. For forensic psychologists, the note maps new case types requiring expertise about children.

Keywords: best interests of the child, specialisation of judges, family and child cases, child-friendly justice, martial law, UN Convention on the Rights of the Child, temporarily occupied territories, Supreme Court, UNICEF.

Першоджерело: Верховний Суд. Забезпечення дотримання найкращих інтересів дитини під час війни: суддя ВП ВС розповіла про реалізацію проєкту щодо спеціалізації суддів у справах сім'ї та дітей. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 03.12.2024.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud. Zabezpechennia dotrymannia naikrashchykh interesiv dytyny pid chas viiny: suddia VP VS rozpovila pro realizatsiiu proiektu shchodo spetsializatsii suddiv u spravakh simi ta ditei [Ensuring the Best Interests of the Child During the War: A Judge of the Grand Chamber of the Supreme Court Spoke About the Project on Specialisation of Judges in Family and Child Cases] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 6 (59). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13984-zabezpechennya-dotrimannya-najkrashih-interesiv-ditini-pid-chas-vijni-suddya-vp-vs-rozpovila-pro-realizaciyu-proyektu-shodo-specializaciyi-suddiv-u-spravah-sim-yi-ta-ditej (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

11.11.2024

Судова практика. Додаткові витрати не є додатковим стягненням коштів на утримання дитини[1]

Рівненський апеляційний суд постановою від 7 листопада 2024 року у справі № 569/23795/23 частково задовольнив скаргу матері, яка вимагала від колишнього чоловіка щомісячної участі в додаткових витратах на лікування малолітньої дитини. Батько, що вже сплачував аліменти, посилався на новий шлюб, іншу дитину й навчання. Суд застосував статті 141 і 185 СК України та позицію Верховного Суду України від 16 грудня 2009 року: участь у додаткових витратах є обов'язком, не залежить від сплати аліментів і не допускає повного звільнення. Стягнуто щомісячну суму, меншу від заявленої.

15.11.2024

Вперше на запрошення Київської школи професійної медіації і перемовин 15 листопада в 16.30 для українців дієві алгоритми спілкування в освітньому заході на тему: «Як спілкуватися під час війни?», який проводиться волонтерським проектом «Як ти, брате?»[2]

Київська школа професійної медіації і перемовин запросила волонтерський проєкт «Як ти, брате?» провести 15 листопада 2024 року о 16:30 безкоштовний вебінар «Як спілкуватися під час війни?». Лекторка Олександра Судак мала розповісти про труднощі спілкування у воєнний час, вплив соціалізації на психологічний стан і здатність до одужання, «кишенькові посібники» для людей без психологічної підготовки та алгоритми розмови з тими, хто пережив травму чи втрату, з дітьми, військовими й ветеранами. Участь — за заявкою в гугл-формі.

16.11.2024

16 листопада в 11.00 для українців освітній захід-Вебінар на тему: «Особливості комунікації з військовими та ветеранами» на запрошення Київської школи професійної медіації і перемовин, який проводиться волонтерським проектом «Як ти, брате?»[3]

На запрошення Київської школи професійної медіації і перемовин волонтерський проєкт «Як ти, брате?» анонсував на 16 листопада 2024 року об 11:00 безкоштовний вебінар «Особливості комунікації з військовими та ветеранами». Лекторка Марина Дудукалова, сертифікована лекторка проєкту, засновниця клубу й дитячого табору «Світло» та мати військовослужбовця, мала розглянути етикет спілкування з військовими й ветеранами, алгоритм взаємодії під час клієнтського обслуговування, типові та складні ситуації. Для участі потрібно заповнити гугл-форму.

27.11.2024

Судова практика. Відшкодування судових витрат: наслідки недотримання процесуальних норм при поданні заяви[4]

Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду постановою від 7 листопада 2024 року у справі № 906/835/23 скасував додаткове рішення про стягнення витрат на професійну правничу допомогу. Позивач не навів попереднього розрахунку витрат у першій заяві по суті спору, не заявив про їх розподіл до закінчення судових дебатів і не подав вчасно договору про правничу допомогу. Суд нагадав обов'язки сторони за статтями 124, 126, 129 ГПК України: незаявлення про розподіл витрат тягне відмову, а неподання доказів їх розміру — залишення заяви без розгляду.

14.12.2024

14 грудня 2024 року в 11.00 за сприяння Київської школи професійної медіації та перемовин, відбудеться Вебінар в сфері кібербезпеки на тему: "Поняття та значення конфіденційності в медіації. Збереження інформації в цифровому просторі"[5]

14 грудня 2024 року об 11:00 за сприяння Київської школи професійної медіації і перемовин заплановано безкоштовний вебінар «Поняття та значення конфіденційності в медіації. Збереження інформації в цифровому просторі». Лектор Олександр Урденко, доктор філософії в галузі економіки й аудитор зі стандарту ISO 27001, у 2005–2011 роках був атестованим судовим експертом КНДІСЕ з дослідження комп'ютерної техніки та програмних продуктів. У програмі: конфіденційність у медіації, причини загроз інформаційній безпеці, ризики мережевих з'єднань і месенджерів, інформаційна гігієна. Потрібна попередня реєстрація.

18.12.2024

В мережі Інтернет з'явився малюнок, який підписаний як емблема експертних установ Міністерства юстиції України[6]

У мережі Інтернет поширено зображення, підписане як емблема експертних установ Міністерства юстиції України: щит із розкритою книгою, терезами правосуддя, відбитком пальця й написом «Судова експертиза», над ним — назва міністерства і два герби України. Редакція звертає увагу, що наказу Мін'юсту про затвердження емблеми немає, а в Координаційній раді з проблем судової експертизи та збірнику «Криміналістика та судова експертиза» її не обговорювали. Зображення вже використовують сайти КНДІСЕ та ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»; чи стосується воно експертів поза державними установами, невідомо.

REFERENCES

1. Sudova praktyka. Dodatkovi vytraty ne ye dodatkovym stiahnenniam koshtiv na utrymannia dytyny [Case Law. Additional Expenses Are Not an Additional Recovery of Child Maintenance]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 11 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13785-sudova-praktika-dodatkovi-vitrati-ne-ye-dodatkovim-styagnennyam-koshtiv-na-utrimannya-ditini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Vpershe na zaproshennia Kyivskoi shkoly profesiinoi mediatsii i peremovyn 15 lystopada v 16.30 dlia ukraintsiv diievi alhorytmy spilkuvannia v osvitnomu zakhodi na temu: "Yak spilkuvatysia pid chas viiny?", yakyi provodytsia volonterskym proektom "Yak ty, brate?" [For the First Time, at the Invitation of the Kyiv School of Professional Mediation and Negotiations, on 15 November at 16:30 Effective Communication Algorithms for Ukrainians in the Educational Event "How to Communicate During the War?", Conducted by the Volunteer Project "How Are You, Brother?"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 15 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13823 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 16 lystopada v 11.00 dlia ukraintsiv osvitnii zakhid-Vebinar na temu: "Osoblyvosti komunikatsii z viiskovymy ta veteranamy" na zaproshennia Kyivskoi shkoly profesiinoi mediatsii i peremovyn, yakyi provodytsia volonterskym proektom "Yak ty, brate?" [On 16 November at 11:00, an Educational Webinar for Ukrainians on "Features of Communication with Military Personnel and Veterans" at the Invitation of the Kyiv School of Professional Mediation and Negotiations, Conducted by the Volunteer Project "How Are You, Brother?"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 16 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13833 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Sudova praktyka. Vidshkoduvannia sudovykh vytrat: naslidky nedotrymannia protsesualnykh norm pry podanni zaiavy [Case Law. Reimbursement of Court Costs: Consequences of Non-Compliance with Procedural Rules When Filing an Application]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 27 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13933 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. 14 hrudnia 2024 roku v 11.00 za spryiannia Kyivskoi shkoly profesiinoi mediatsii ta peremovyn, vidbudetsia Vebinar v sferi kiberbezpeky na temu: "Poniattia ta znachennia konfidentsiinosti v mediatsii. Zberezhennia informatsii v tsyfrovomu prostori" [On 14 December 2024 at 11:00, with the Assistance of the Kyiv School of Professional Mediation and Negotiations, a Cybersecurity Webinar Will Be Held on "the Concept and Significance of Confidentiality in Mediation. Preserving Information in the Digital Space"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 14 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=14096 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. V merezhi Internet ziavyvsia maliunok, yakyi pidpysanyi yak emblema ekspertnykh ustanov Ministerstva yustytsii Ukrainy [An Image Labelled as the Emblem of the Forensic Institutions of the Ministry of Justice of Ukraine Has Appeared on the Internet]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 18 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14144-rozroblena-emblema-ekspertnikh-ustanov-ministerstva-yustitsiji-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

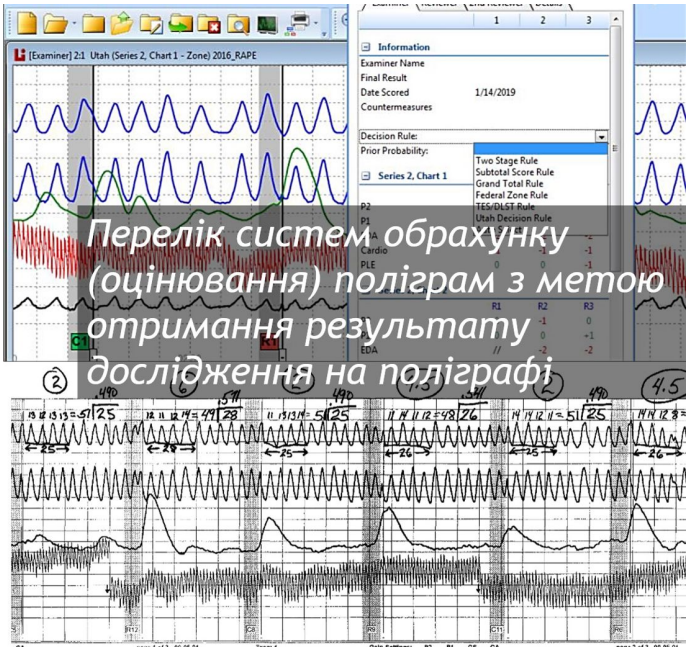
Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

OSS-3 та інші системи оцінювання поліграм

Від «галочок» Джона Ріда до комп'ютерного алгоритму: журнал систематизував вісім систем оцінювання поліграм, якими сьогодні користуються поліграфологи.

Об'єктивізацію даних поліграм у XX столітті започаткував Джон Рід «галковою» системою, а Клів Бакстер запропонував бальну. Вибір правила прийняття рішення й системи оцінювання найчастіше залежить від типу обстеження — діагностичного, пов'язаного з конкретною подією, чи скринінгового. Бали підсумовують загалом (grand total, GT) або окремо для кожного запитання (subtotal, ST) [1].

Ілюстрація до тез про системи оцінювання поліграм [1]

Класифікація охоплює 7-бальну шкалу Бакстера; 7-бальну федеральну систему Міністерства оборони США; 7-бальну систему Універ-

ситету штату Юта; 3-бальну федеральну систему Інституту поліграфа Міністерства оборони США; 3-бальну емпіричну систему ESS (2008, Nelson, Krapohl, Handler) з мультиноміальним оновленням ESS-M (2017, Nelson), що використовує байєсівську модель рішень; шкалу тесту на приховану інформацію (CIT); горизонтальну систему обліку HSS; і, нарешті, OSS [1].

Систему об'єктивного обліку поліграм OSS розробили 1999 року (Krapohl, McManus) як комп'ютеризований варіант ручного оцінювання; 2002 року з'явилася OSS-2, а 2004 року — OSS-3 (Raymond Nelson, Mark Handler, Donald Krapohl). OSS-3 задумали як незалежний відкритий проєкт: добре задокументований, математично обґрунтований алгоритм, який можна безкоштовно вбудовувати в програмне забезпечення поліграфів; його достовірність перевірено для кількох форматів тестів Zone і MGQT [1].

REFERENCES

1. Perelik system obrakhunku abo otsiniuvannia polihram, yaki zastosovuiut polihrafolohy z metoiu otrymannia rezultatu doslidzhennia na polihrafi [A List of Polygraph Chart Scoring (Evaluation) Systems Used by Polygraph Examiners to Obtain the Result of a Polygraph Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 20 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/10681-dovidkova-informatsiya-shchodo-ob-ektivizatsiji-danikh-poligram-perelik-sistem-obrakhunku-abo-otsinyuvannya-poligram-z-metoyu-otrimannya-rezultatu-doslidzhennya-na-poligrafi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2024. № 6 (59). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2024. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19780-2024-6-59 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2024, № 6 (59) (листопад – грудень 2024 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 50 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua